

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертаційної роботи **Вороного Владислава Олеговича «Удосконалення спеціальної фізичної підготовленості борців греко-римського стилю 16-17 років на етапі спеціалізованої базової підготовки»**, представленої для захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 017 – Фізична культура і спорт

Рецензенти, затверджені згідно з рішенням вченої ради Придніпровської державної академії фізичної культури і спорту (протокол № 1 від 28.08.2020 р.): В.Г. Савченко – доктор педагогічних наук, професор, ректор ПДАФКіС та Н.Г. Долбишева – кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент, доцент кафедри теорії та методики спортивної підготовки проаналізували результати і повноту виконання здобувачем ступеня доктора філософії Вороного В.О., освітньо-наукової програми, індивідуального плану наукових досліджень, ознайомила з текстом дисертації та опублікованими науковими статтями за напрямом дисертації, Актом метрологічної комісії ПДАФКіС, а також заслухала доповідь основних положень дисертаційної роботи здобувача у вигляді презентації на фаховому семінарі та відповіді здобувача на запитання учасників фахового семінару.

Актуальність теми дисертації. Сучасний рівень розвитку спорту висуває високі вимоги до різних сторін підготовленості спортсменів практично на всіх етапах багаторічної підготовки. Особлива увага приділяється проблемі вдосконалення спеціальної фізичної підготовленості спортсменів, яка є одним з головних чинників досягнення максимально високих результатів у змагальній діяльності, у тому числі у греко-римській боротьбі. Важливе значення у підготовці борців відіграє етап спеціалізованої базової підготовки, на якому створюються всебічні передумови для напруженої спеціалізованої підготовки, що забезпечує високий рівень спортивної майстерності в змагальних поєдинках.

Аналіз літературних даних дозволив автору встановити наявність значної кількості наукових досліджень, спрямованих розв'язанню проблеми спеціальної фізичної підготовленості спортсменів у різних видах спорту. Однак, фахівці наполягають на необхідності індивідуалізації та диференціації засобів і методів спортивного тренування, а також розробки нових підходів до підвищення ефективності тренувального процесу кваліфікованих спортсменів на етапі спеціалізованої базової підготовки, основною

особливістю якого є орієнтація тренувального процесу на можливість максимальної реалізації потенціалу у змагальній діяльності.

Аналіз наукових даних дозволив автору виявити обмежену кількість експериментальних досліджень стосовно використання індивідуального підходу при вдосконаленні спеціальної фізичної підготовленості борців греко-римського стилю, що передбачає урахування індивідуального стилю ведення поєдинку (силовий, темповий, ігровий) на етапі спеціалізованої базової підготовки.

Дисертація виконана на високому науковому рівні, що зумовлено правильно обраним методологічним підходом, застосуванням інформативних методів дослідження, достатньою для достовірних висновків документальною базою, коректністю та ґрунтовністю аналізу та систематизації отриманих нових знань.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційну роботу виконано на кафедрі боксу, боротьби і важкої атлетики Придніпровської державної академії фізичної культури і спорту, відповідно до Тематичного плану наукових досліджень Придніпровської державної академії фізичної культури і спорту на 2016-2020 рр. за темою: «Теоретико-методичні основи удосконалення тренувального процесу та змагальної діяльності на різних етапах підготовки спортсменів» (№ держреєстрації 0116U003007).

Наукова новизна одержаних наукових результатів полягає в тому, що в роботі вперше:

- вперше розроблена програма удосконалення спеціальної фізичної підготовленості борців 16-17 років з урахуванням індивідуального стилю ведення поєдинку (силовий, темповий, ігровий) вагових категорій до 60 кг, до 67 кг і до 77 кг, яка містить: мета і завдання, форми організації занять, план тренувальних занять, їх зміст і об'єм тренувальних навантажень, засоби та методи з розвитку спеціальних фізичних якостей, індивідуальні засоби та методи з техніко-тактичної підготовки, критерії контролю;

- вперше виявлено характерні особливості змагальної діяльності висококваліфікованих борців греко-римського стилю середніх вагових категорій, їх ефективність та результативність у змагальних поєдинках;

- вперше визначено найбільш значущі інтегральні показники змагальної діяльності кваліфікованих борців греко-римського стилю вагових категорій до 60 кг, до 67 кг і до 77 кг, а саме ефективність атаки у партері,

ефективність захисту в стійці, ефективність захисту у партері, результативність у партері.

Розширено і підтверджено дані щодо рівня спеціальної фізичної підготовленості та взаємозв'язку фізичної і техніко-тактичної підготовленості кваліфікованих борців греко-римського стилю вагових категорій до 60 кг, до 67 кг і до 77 кг на етапі спеціалізованої базової підготовки. Розширено дані щодо використання засобів та методів спеціальної фізичної та техніко-тактичної підготовки борців греко-римського стилю на етапі спеціалізованої базової підготовки.

Дістали подальшого розвитку уявлення теорії і методики спортивної підготовки кваліфікованих борців греко-римського стилю.

Практичні результати роботи, їх рівень і ступінь впровадження.

Практична значущість отриманих результатів полягає у можливості використання отриманих результатів дослідження для удосконалення спеціальної фізичної підготовленості кваліфікованих борців греко-римського стилю з урахуванням індивідуального стилю ведення поєдинку на етапі спеціалізованої базової підготовки, що сприяло підвищенню ефективності їхнього тренувального процесу. Дисертантом розроблені тренувальні комплекси, які впроваджено в КПНЗ «КДЮСШ «Динамо» ДМР та КЗ «ДФКС» ДОР» м. Дніпро, що підтверджується актами впровадження.

Результати проведених досліджень впроваджені у навчальний процес кафедри боксу, боротьби і важкої атлетики Придніпровської державної академії фізичної культури і спорту по дисциплінам «Теорія і методика обраного виду спорту (спортивна боротьба)» і ТМ «Боротьба».

Особистий внесок здобувача у працях, опублікованих у співавторстві полягає в аналізі літературних джерел, проведенні експериментальних досліджень, систематизації та інтерпретації фактичного матеріалу, теоретичній розробці та експериментальній перевірці ефективності програми удосконалення спеціальної фізичної підготовленості кваліфікованих борців греко-римського стилю з урахуванням індивідуального стилю ведення поєдинку на етапі спеціалізованої базової підготовки.

Ступінь обґрунтованості і достовірності положень та висновків, сформульованих у дисертації. Методологія досліджень базувалася на актуальній науковій проблемі удосконалення спеціальної фізичної підготовленості кваліфікованих борців греко-римського стилю з урахуванням індивідуального стилю ведення поєдинку на етапі спеціалізованої базової

підготовки. Визначення сфери та напрямів її вивчення органічно супроводжується подальшим поглибленням і конкретизацією об'єкта та предмета дослідницької діяльності, адекватних теоретичних і практичних завдань та методів їх вирішення. Розв'язування поставлених у роботі завдань супроводжується використанням комплексу сучасних взаємозв'язаних методів дослідження, яке було проведено на достатньому фактичному матеріалі, що цілком забезпечує належну достовірність і обґрунтованість основних наукових положень дисертаційної роботи та сформульованих у ній висновків.

Дисертація Вороного В.О. оформлена згідно до загальноприйнятих вимог і складається з анотації, вступу, п'яти розділів власних досліджень та їх аналізу, рекомендацій щодо наукового і практичного використання здобутих результатів, висновків, списку використаних джерел, який містить 243 літературних найменувань та додатків. Текстовий матеріал дисертації наочно проілюстрований 30 таблицями і 19 рисунками, які повною мірою відображають зміст проведеної роботи. Цифрові дані статистично оброблені і адекватно проаналізовані.

У вступі автором обґрунтовано актуальність обраної наукової проблеми, представлено об'єкт, предмет, мету, завдання та методологію дослідження; розкрито наукову новизну та практичну значущість отриманих результатів; зазначено особистий внесок здобувача; представлено сферу апробації основних положень дослідження; наведено кількість публікацій автора за темою дисертаційної роботи.

У першому розділі «Сучасні тенденції підготовки борців у теорії та практиці» проаналізовано сучасні тенденції розвитку спортивних єдиноборств взагалі та греко-римської боротьби зокрема, охарактеризовано фізичну підготовку в сучасних єдиноборствах, особливості підготовки борців на етапі спеціалізованої базової підготовки, сучасні підходи до структури та змісту спеціальної фізичної підготовки у греко-римській боротьбі, сучасні вимоги до рівня розвитку спеціальних фізичних якостей борців.

Здобувачем, після вивчення структури та змісту навчальних програм для ДЮСШ з греко-римської боротьби, встановлено, що не в усіх документах дотримано рекомендацій, щодо змісту спеціальної фізичної підготовки на етапі спеціалізованої базової підготовки та її взаємозв'язку з технічною і тактичною підготовкою спортсменів, методів і засобів розвитку спеціальних рухових здібностей, які є домінуючими у прояві індивідуального стилю борця.

Доведено, що акцент підготовки повинен спрямовуватись на вдосконалення загальної, і, в більшій мірі, спеціальної фізичної та техніко-

тактичної підготовленості з урахуванням індивідуального стилю ведення змагального поєдинку. Встановлено, що на сьогодні бракує досліджень, що розкривають структуру та зміст спеціальної фізичної підготовки борців 16-17 років середніх вагових категорій (до 60 кг, до 66 кг, 77 кг) у греко-римській боротьбі. Окреслені проблеми обумовлюють актуальність досліджень у даному напрямку.

У другому розділі «Методи та організація дослідження» описано комплекс методів дослідження та наведено обґрунтування доцільності їх використання. В даному розділі представлений порядок проведення основних етапів дослідження.

У третьому розділі «Рівень підготовленості та особливості змагальної діяльності борців греко-римського стилю на етапі спеціалізованої базової підготовки» було отримано результати по визначенню рівня фізичного розвитку борців, показників їх загальної та спеціальної фізичної підготовленості, особливостей змагальної діяльності. Також отримано дані експертної оцінки технічної підготовленості кваліфікованих борців на етапі спеціалізованої базової підготовки. Спортсмени 16-17 років, які приймали участь у дослідженні, за віковою категорією визначені за правилами змагань кадетами і відносились к середнім ваговим категоріям – до 60 кг, до 67 кг, до 77 кг.

Встановлено, що заняття за змістом діючої навчальної програми призводять до незначних адаптаційних зрушень у показниках спеціальної фізичної підготовленості, про переважно низький та середній рівень розвитку спеціальних рухових здібностей та низькі та середні експертні оцінки техніко-тактичної підготовленості борців. Вищезгадане не може в повній мірі прояв індивідуального стилю борця і забезпечити успіх у змагальній діяльності.

Результати констатувального експерименту стали підґрунтям до розробки програми удосконалення спеціальної фізичної підготовленості борців греко-римського стилю з урахуванням індивідуального стилю ведення поєдинку на етапі спеціалізованої базової підготовки.

У четвертому розділі «Обґрунтування програми удосконалення спеціальної фізичної підготовленості борців з урахуванням індивідуального стилю ведення поєдинку на етапі спеціалізованої базової підготовки» проведено аналіз інформації, одержаної на теоретичному етапі дослідження та результатів констатувального експерименту. Обґрунтовано необхідність удосконалення змісту спеціальної фізичної підготовки борців греко-римського стилю на етапі спеціалізованої базової підготовки.

Експериментальна програма складалася з мети і завдання, форми організації занять, плану тренувальних занять, їх змісту і об'єму тренувальних навантажень, комплексів спеціально-підготовчих вправ, індивідуальних техніко-тактичних комплексів, які застосовувались диференційно для кожного спортсмена в залежності від їхнього визначеного індивідуального стилю.

В результаті проведених досліджень встановлено ефективність запропонованих авторських наукових положень, про що свідчать результати змагальної діяльності спортсменів експериментальної групи.

Результати формувального експерименту та змагальної діяльності свідчать про те, що застосування експериментальної програми удосконалення спеціальної фізичної підготовленості борців греко-римського стилю з урахуванням індивідуального стилю ведення поєдинку на етапі спеціалізованої базової підготовки сприяло покращанню показників спеціальної фізичної, техніко-тактичної підготовленості та результатів змагальної діяльності. Це дає підстави для впровадження даної програми у систему підготовки кваліфікованих борців греко-римського стилю середніх вагових категорій на етапі спеціалізованої базової підготовки.

У п'ятому розділі «Аналіз та узагальнення результатів дослідження» представлений адекватний аналіз та узагальнення результатів дослідження.

Дисертацію завершують 6 висновків, які закономірно витікають із наведеного у роботі матеріалу. Висновки сформульовані у вигляді узагальнюючих і конкретних положень, ґрунтуються на результатах власних досліджень і свідчать про глибинне вирішення поставлених завдань.

В цілому, за змістом дисертаційної роботи, слід зазначити її чітку, логічну побудову, яка повністю відображає шляхи досягнення сформульованих автором цілей і виконання заявлених завдань.

Повнота викладення матеріалів дисертації в опублікованих працях. Основні наукові положення дисертації викладені у 6 публікаціях, з яких 4 – у фахових виданнях, рекомендованих МОН України, 4 з яких включено до міжнародних наукометричних баз; 1 – у періодичному науковому виданні, які входять до Організації економічного співробітництва та розвитку та/або Європейського Союзу; 1 – апробаційного характеру.

Опубліковані роботи за кількістю, обсягом та повнотою викладення належним чином відображають наукові результати, які містяться в дисертації.

1. Лукіна О., Вороний В. Features of special physical preparedness of greco-roman wrestlers at the stage of specialized basic training. *Спортивний*

вісник Придніпров'я, 2018. № 1. С. 51-54. URL: <http://infiz.dp.ua/misc-documents/2018-01/2018-01-08.pdf> Фахове видання України, яке включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus. (Здобувачеві належить участь у пошуку джерел інформації, їх опрацюванні, інтерпретації та здійсненні обробки результатів дослідження).

2. Лукіна О.В., Вороний В.О. Особливості змагальної діяльності борців греко-римського стилю. *Спортивний вісник Придніпров'я: науково-практичний журнал ПДАФКіС*. Дніпро, 2019. № 2. С. 21-29. URL: <https://DOI: 10.32540/2071-1476-2019-1-021> Фахове видання України, яке включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus. (Особистий внесок здобувача полягає у проведенні експертного оцінювання, обробці результатів та формулюванні висновків).

3. Лукіна О.В., Вороний В.О. Фізичний розвиток і фізична підготовленість борців греко-римського стилю на етапі спеціалізованої базової підготовки. *Спортивний вісник Придніпров'я: науково-практичний журнал ПДАФКіС*. Дніпро, 2019. № 4. С. 64-73. URL: <https://DOI: 10.32540/2071-1476-2019-4-064> Фахове видання України, яке включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus. (Особистий внесок здобувача полягає в обґрунтуванні схеми дослідження, проведення тестування, математико-статистична обробка та узагальнення результатів).

4. Voronyi V.O., Lukina O.V., Mikitchik O.S. Relationship between indicators of physical development, physical preparedness and competitive activity of qualified Greco-Roman style wrestlers at the stage of specialized basic training. *Polish Journal of Science*. № 28 (2020). Vol. 3. P. 29-36. URL: <https://www.poljs.com/wp-content/uploads/2020/06/POLISH-JOURNAL-OF-SCIENCE-%E2%84%9628-2020-VOL.-3.pdf> Періодичне наукове видання, яке входить до Організації економічного співробітництва та розвитку та/або Європейського Союзу. (Здобувачеві належить опрацювання, інтерпретація інформації та обробка результатів дослідження).

5. Лукіна О.В., Вороний В.О. Спеціальна фізична підготовка кваліфікованих борців греко-римського стилю на етапі спеціалізованої базової підготовки. *Спортивний вісник Придніпров'я: науково-практичний журнал ПДАФКіС*. Дніпро, 2020. № 1. С. 5-16. URL: <http://infiz.dp.ua/misc-documents/2020-01/2020-01-01.pdf> DOI: [10.32540/2071-1476-2019-1-002](https://DOI: 10.32540/2071-1476-2019-1-002) Фахове видання України, яке включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus. (Особистий внесок здобувача полягає в обґрунтуванні схеми дослідження, проведення тестування, математико-статистична обробка та узагальнення результатів).

6. Вороний В. Особливості спеціальної фізичної підготовки борців греко-римського стилю на етапі спеціалізованої базової підготовки. *Молодь та олімпійський рух*: Збірник тез доповідей X Міжнародної конференції молодих вчених, 24-25 травня 2017 року [Електронний ресурс]. К., 2017. С. 77-78. URL: https://uni-sport.edu.ua/sites/default/files/konferencya/nufzsu%20konferentsii/zbirnik_tez_2017_na_sajt.pdf

Апробація результатів дисертації. Матеріали дисертаційного дослідження було оприлюднено на міжнародному рівні: X Міжнародна конференція «Молодь та олімпійський рух», м. Київ, НУФВіС, 24-25 травня 2017 року.); Міжнародна науково-практична конференція «Основні напрямки розвитку фізичної культури, спорту та фізичної реабілітації», м. Дніпро, 24 – 25 жовтня 2019 р.; регіональних конференціях молодих вчених «Молоді науковці – спорту Придніпров'я » (Дніпро, 2017–2020 рр.).

За рішенням Вченої ради Придніпровської державної академії фізичної культури і спорту та наказу ректора ПДАФКіС (№ 1-заг. від 28.08.2020 р.) фаховий семінар з попередньої експертизи дисертації Вороного В.О. відбувся 12.10.2020 р. на кафедрі боксу, боротьби і важкої атлетики під головуванням проректора з наукової діяльності, д.фіз.вих., професора Москаленко Н.В. та за участю призначених рецензентів (професор, д.пед.н., Савченко В.Г., доцент, к.фіз.вих., Долбишева Н.Г.), а також запрошених співробітників кафедр боксу, боротьби і важкої атлетики, легкої атлетики, водних видів спорту, спортивних ігор Придніпровської державної академії фізичної культури і спорту.

Відповідність дисертації вимогам, що пред'являються до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії. Дисертаційна робота Вороного Владислава Олеговича «Удосконалення спеціальної фізичної підготовленості борців греко-римського стилю 16-17 років на етапі спеціалізованої базової підготовки» (науковий керівник – к.фіз.вих., доцент Лукіна О.В.), є закінченою науково-дослідною роботою, яка містить нове вирішення актуального наукового завдання сучасної спортивної боротьби. За оформленням і структурою дисертаційна робота відповідає основним вимогам, представленим до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії.

ВИСНОВОК

Розглянувши дисертацію **Вороного Владислава Олеговича** на тему **«Удосконалення спеціальної фізичної підготовленості борців греко-римського стилю 16-17 років на етапі спеціалізованої базової підготовки»** та наукові публікації по темі дисертації, визначивши особистий внесок у всіх зарахованих за темою дисертації наукових публікаціях, опублікованих із співавторами (додаток 1), а також за результатами попередньої експертизи (фахового семінару), вважаємо, що робота є актуальною, являє собою повністю закінчену наукову працю, проведена із застосуванням сучасних методів досліджень, має наукову новизну, практичне значення, адекватна поставленій меті та містить висновки, які відповідають завданням. В роботі відсутні порушення академічної доброчесності. Дисертаційна робота повністю відповідає вимогам, передбаченим п. 10 «Порядку проведення експерименту з присудженням ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 167 від 6 березня 2019 року, відносно дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії та може бути рекомендована до офіційного захисту в спеціалізованій вченій раді.

Рекомендується порушити клопотання перед МОН України про утворення спеціалізованої вченої ради для розгляду та проведення разового захисту дисертації Вороного Владислава Олеговича у складі:

Голова спеціалізованої вченої ради: Приходько Володимир Васильович, завідувач кафедри теорії та методики спортивної підготовки Придніпровської державної академії фізичної культури і спорту, доктор педагогічних наук, професор; м. Дніпро.

Рецензент: Савченко Віктор Григорович, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри боксу, боротьби і важкої атлетики Придніпровської державної академії фізичної культури і спорту.

Рецензент: Долбишева Ніна Григорівна, кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент, доцент кафедри теорії та методики спортивної підготовки Придніпровської державної академії фізичної культури і спорту.

Опонент: Коробейніков Георгій Валерійович, доктор біологічних наук, професор, завідувач кафедри спортивних єдиноборств і силових видів спорту Національного університету фізичного виховання і спорту України.

Опонент: Латишев Миколай Вікторович, кандидат фізичного виховання, доцент, доцент кафедри фізичного виховання і педагогіки спорту Київського університету імені Бориса Грінченка.

Рецензенти:

ректор, професор кафедри боксу,
боротьби і важкої атлетики ПДАФКіС:
д.пед.наук

В.Г. Савченко

доцент кафедри теорії та методики
спортивної підготовки ПДАФКіС:
к.фіз. вих., доцент

Н.Г. Долбишева

Гідним
закінчую
Гаральник

В.Г. Савченко

та Н.Г. Долбишевої

Дем'янова Н.У.